

Kinél kell gyorsabban futnunk? Versenyképesség és növekedés

Koren Miklós
(CEU és KRTK)
miklos.koren.hu

privatbankar.hu
Növekedés 2013

Bevezetés

Versenyképesség és növekedés

	2011	2012	2013
Versenyképességi helyezés	48.	60.	63.
GDP növekedés (Q2/Q2)	+1.7%	-1.7%	+0.1%

Kérdések

- ▶ Mitől nővünk hosszú távon?
- ▶ Mi a kapcsolat a versenyképesség és a növekedés között?
- ▶ Exportvezérelt legyen-e a növekedés?

Kérdések

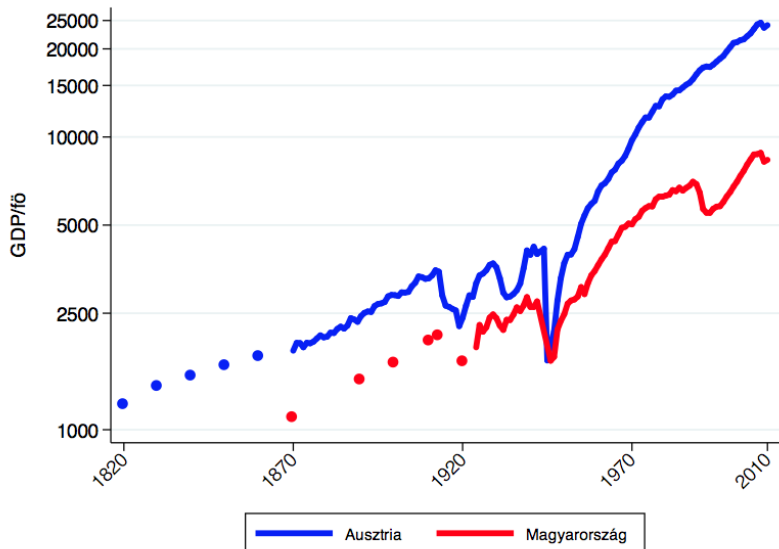
- ▶ Mitől nővünk hosszú távon?
- ▶ Mi a kapcsolat a külkereskedelem és a növekedés között?
- ▶ Exportvezérelt legyen-e a növekedés?

Kinél kell gyorsabban futnunk?

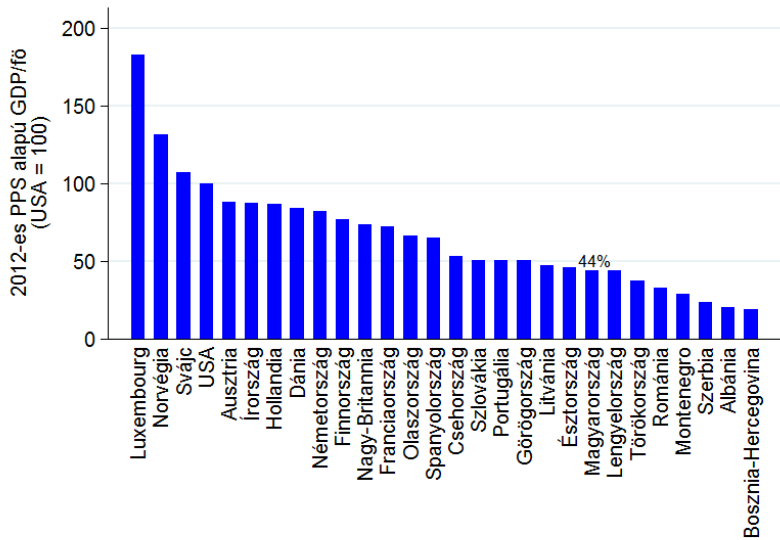
Tények a hosszú távú növekedésről

Egy főre jutó jövedelem az elmúlt 200 évben

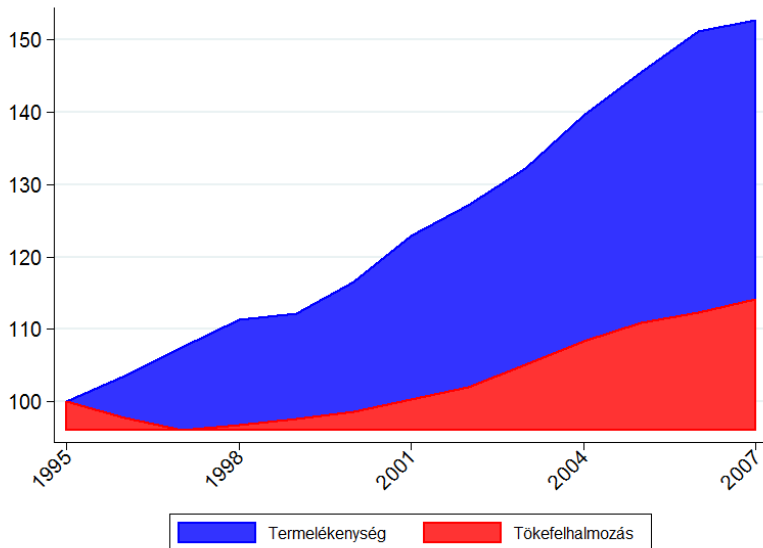

Egy főre jutó jövedelem 2012-ben

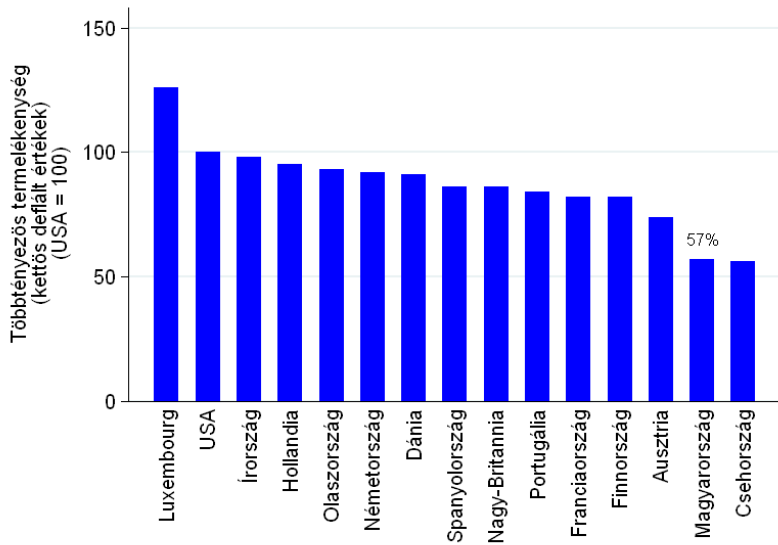

Tények a termelékenységről

A magyar növekedés felbontása

Termelékenységbeli különbségek

Mit tanultunk?

- ▶ A tőkefelhalmozás (beruházás, oktatás) fontos motorja a növekedésnek.
- ▶ A magyar növekedés (1995-2007) kb. egyharmadát magyarázza a tőkefelhalmozás, kétharmadát a nagyobb termelékenység.
- ▶ Az országok közti különbségek is nagyrészt a termelékenységbeli különbségekre vezethetők vissza.

A külkereskedelem és növekedés kapcsolata

A külkereskedelem és növekedés kapcsolata

- ▶ Mi köze a külkereskedelemnek a növekedéshez?
  1. az export bevétel
  2. rövid távú ingadozások (konjunktúra)
  3. export-vezérelt növekedés
  4. technológiaimport

Exportvezérelt növekedés

Exportvezérelt növekedés

- ▶ Az elmúlt évtizedekben több kelet-ázsiai ország gyorsan nő(tt) és rengeteget exportál(t): Kína, Hong Kong, Szingapúr, Tajvan, Dél-Korea, Malájzia, Thaiföld.
  - ▶ 7% átlagos éves GDP-növekedés.
  - ▶ 12% átlagos éves exportnövekedés.
- ▶ Az export húzza-e a növekedést?

Mi módon hathat az export a növekedésre?

1. Húzza a fejletlen iparágakat, amelyek így termelékenyebbek lesznek (tapasztalati tanulás).
2. Az exportálók tanulnak külföldi vevőiktől.
3. A verseny innovációra ösztönzi a cégeket.
4. Az exportra szakosodás elősegíti a tőkefelhalmozást.

Az import szerepe a fejlődésben

Az import szerepe a fejlődésben

- ▶ Az import
  - ▶ rontja a fizetési mérleget (vagyis pénzbe kerül),
  - ▶ a magyar munkahelyeket veszélyezteti,
  - ▶ a magyar cégek sikertelenségét jelzi.
- ▶ Tudunk róla valami jót is mondani?

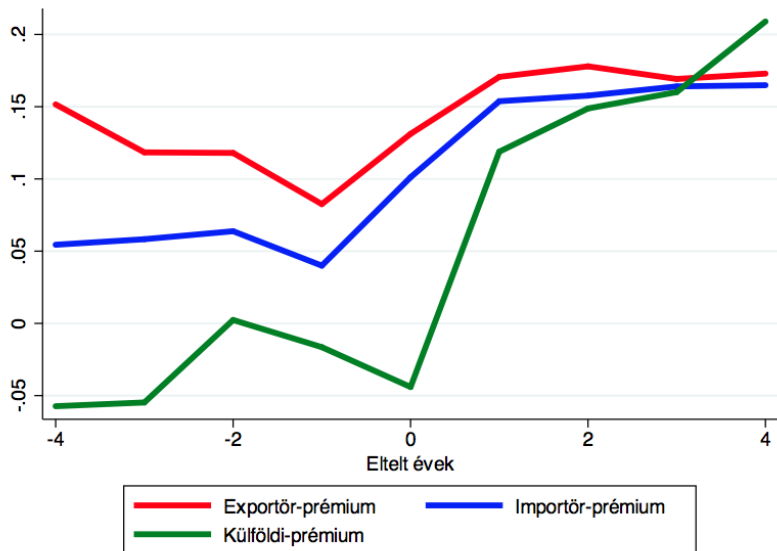
Mi módon hathat az import a növekedésre?

1. Az importverseny innovációra ösztönzi a vállalatokat.
2. Az olcsó importált inputok hatékonyabbá teszik a vállalatokat.
  - ▶ könnyű helyettesítés: pl. cukor
  - ▶ tökéletlen helyettesítés: pl. egzotikus fűszer
3. Az importált gépekben fejlett technológiát hozhatunk be.

Iparági és vállalati bizonyítékok

1. Azon iparágak, amelyekben nőtt a kínai verseny, gyorsabban innoválnak.
2. Az importáló vállalatok termelékenysége nő (Indonézia, India, Chile, Magyarország, Franciaország).
3. Azon országok, iparágak és vállalatok, amelyek fejlett országokból importálnak gépet, termelékenyebbek.

Mennyivel termelékenyebbek a külpiacra résztvevő vállalatok?

Az importált technológia hatása a termelésre

	(1)	(2)	(3)
Függő változó: log hozzáadott érték			
A tőke K+F tartalma		0.088*** (0.007)	0.043*** (0.007)
Tőkeállomány	0.253*** (0.004)	0.242*** (0.004)	0.229*** (0.004)
Statisztikai létszám	0.761*** (0.005)	0.762*** (0.005)	0.740*** (0.005)
A cég külföldi tulajdonban van	0.236*** (0.014)	0.183*** (0.015)	0.120*** (0.015)
A cég alapanyag-importőr			0.188*** (0.012)
A cég exportőr			0.159*** (0.011)
Megfigyelések száma	98321	98321	98321
R-négyzet	0.785	0.786	0.789

Cégek szerint csoportosított sztenderd hibák.

Minden specifikáció tartalmaz iparág-idő dummy változókat.

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$

Az importált technológia hatása a termelésre

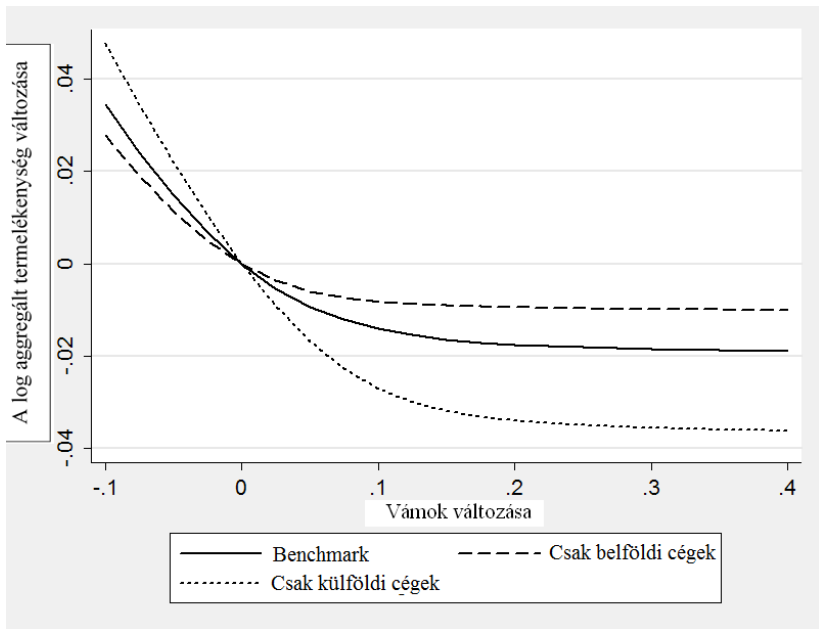
	(1)	(2)	(3)
Függő változó: log hozzáadott érték			
A tőke K+F tartalma		0.100*** (0.011)	0.086*** (0.011)
Tőkeállomány	0.172*** (0.005)	0.176*** (0.005)	0.170*** (0.005)
Statisztikai létszám	0.667*** (0.010)	0.664*** (0.010)	0.648*** (0.010)
A cég külföldi tulajdonban van	0.027 (0.021)	0.022 (0.021)	0.014 (0.021)
A cég alapanyag-importőr			0.120*** (0.010)
A cég exportőr			0.123*** (0.011)
Megfigyelések száma	99.816	99.816	99.816
Cégek száma	24.316	24.316	24.316
Within R-négyzet	0.283	0.285	0.289

Cégek szerint csoportosított sztenderd hibák.

Minden specifikáció tartalmaz vállalati fixhatásokat és idő dummy változókat.

*** $p < 0.01$, ** $p < 0.05$, * $p < 0.1$

Vámok és aggregált termelékenység (modell-szimuláció)

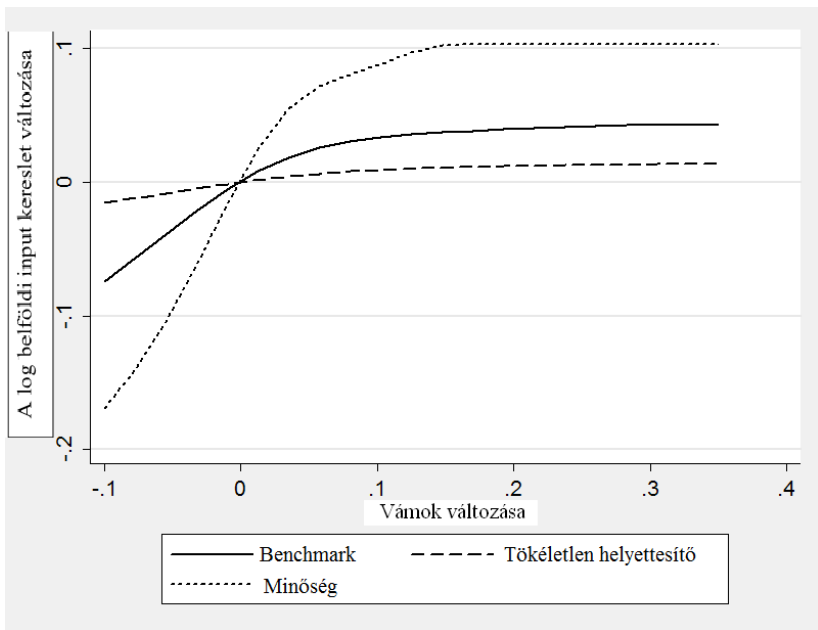

Az import költségei

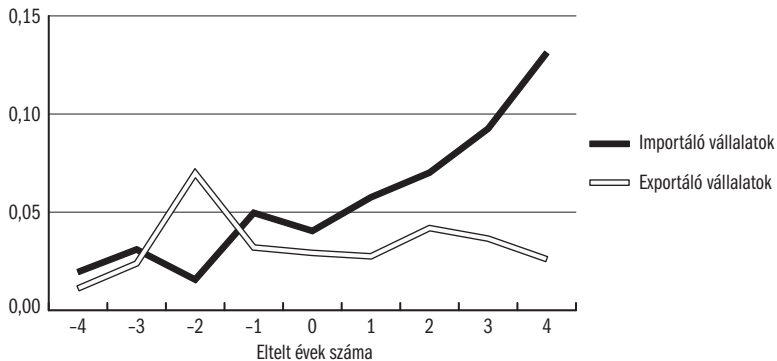
Az import költségei

- ▶ Mik az ipari célú import költségei?
  - ▶ A magyar termelők piaci részesedése csökken.
  - ▶ Az importra cserélt munkások állás nélkül maradnak.
- ▶ Mekkoraik ezek a hatások?
- ▶ Kik a legveszélyeztetettebbek?

Vámok és hazai kereslet

A bérkülönbség alakulása a külkereskedelem kezdete előtt és után

Mit tanultunk?

- ▶ Az import növeli a vállalati termelékenységet:
  1. a versenyen keresztül,
  2. olcsó és nem könnyen helyettesíthető inputokkal,
  3. a benne rejlő technológiával.
- ▶ A (gépet) importáló vállalatok *átlagos* dolgozója nyer. (De nem mindenki!)
- ▶ A hazai termelőket kiszorító hatás kisebb, mint várnánk.

Összefoglalás

Összefoglalás

A növekedés lehet importvezérelt is.